

TÜSİAD

TÜSİAD

YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ BAŞKANI

TUNCAY ÖZİLHAN'IN

"YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ"

TOPLANTISI AÇILIŞ KONUŞMASI

3 Aralık 2015

Ankara

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212.249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın Başbakan Yardımcım, Sayın Başkan, Sayın Divan, TÜSİAD'ın Değerli Üyeleri, Sayın Basın Mensupları,

TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerek ülkemiz gerekse dünya açısından çeşitli sıkıntılar, trajediler ve bilinmezliklerle dolu bir yılı geride bırakıyoruz. Bir yılı bitirir ve yeni bir yıla hazırlık yaparken, durum tespiti yapmak adettendir. Bugün bu ihtiyacın çok daha elzem olduğunu düşünüyorum. Çünkü sadece yeni bir yıla değil, yeni bir döneme de giriyoruz.

Önce şu tespiti yapalım: gerilimli bir siyasi tartışma ortamından sonra 1 Kasım seçimleri güçlü bir iktidar ortaya çıkardı ve siyasi gerilim artık geride kaldı. Bu vesileyle yeni seçilen milletvekillerimizi ve yeni hükümetimizi yürekten kutluyorum.

Şimdi önümüzde seçimsiz geçecek dört yıl var. Bu da, büyümenin çok hızlı, reform dinamiğinin çok yüksek olduğu 2002-2007 dönemindeki gibi yüksek bir performans şansı yaratıyor. Ancak önümüzdeki dört yıllık dönemde küresel koşullar eskisi gibi elverişli olmayacak.

Nedir bu dönemi elverişsiz yapan küresel koşullar?

İlk olarak, dünya, politik ve ekonomik gelişmelerin birbirini sıkı sıkıya etkilediği büyük bir istikrarsızlık ve belirsizlik dönemine girdi.

Bu belirsizlik ve istikrarsızlığın ilk boyutu düşük büyüme.

2008 krizi bir türlü tam olarak atlatılmıyor. Şimdi yeni bir aşamaya giriliyor.

Gelişmiş ülkelerde büyümenin zayıflığı bir yana, bu kez dünya ekonomisinin lokomotifi olan gelişmekte olan ülkeler de hızla yavaşlıyor. Bu ülkelerden Rusya ve Brezilya resesyonda, Çin'de ise büyüme hızı neredeyse yarıya düşüyor. IMF, 2000-2007 döneminde ortalama %10,5 büyüyen Çin'in önümüzdeki üç yılda sadece %6.1 büyüyeceğini öngörüyor. BRICS ülkeleri arasında sadece Hindistan'ın büyümeyi artırabileceği anlaşılıyor. ABD'de para politikası değişimi uluslararası finansal piyasalarını sarsmaya ve sıkıştırmaya devam edecek.

Belli ki dünya 2002-2007 döneminde olduğu gibi cömert olmayacak.

Dünya ekonomisi kaynaklı diğer konu ise ekonomik mimarideki dönüşüm. Ekonomik politikalar 2008 krizi öncesindeki gibi olmayacak. Genel kabul gören ekonomi politikaları anlayışı değişecek, değişiyor.

İkinci boyut ise, küresel güç mücadelesi ve küresel güç dağılımındaki değişim.

Eski küresel güç dengeleri sarsılıyor. Gelişmekte olan ülkeler artan ekonomik ağırlığını siyasete tahvil etmek istiyor. Bunun sonucunda kutuplaşma ve çatışmalar sıklaşıyor. Dünya sisteminin nispeten istikrar içinde olmasını sağlayan tek kutuplu dünya, yerini çok kutuplu bir dünyaya bırakıyor.

Üçüncü olarak, birçok ülkede iç siyasette de büyük değişimler ortaya çıkıyor. On yıllardır gayet istikrarlı biçimde yürümüş olan iki partili sistemler çatırıyor; yapılan seçimlerde eskinin merkez partileri güç kaybediyor, daha önce siyaset sahnesinde olmayan partiler ve liderler zafer kazanıyor. Radikalizm giderek artıyor. Bir yanda yabancı düşmanlığı ve islamofobi yükselirken diğer yanda DAİŞ gibi terör örgütleri insanlık dışı faaliyetlerine kolaylıkla eleman devşirebiliyorlar.

Dünya bir krizden diğerine koşuyor. Liderler olağan işlerini bırakıp tüm zamanlarını kriz yönetimine ayırmak durumunda kalıyor.

Paris saldırıları tüm dünyayı şoka uğrattı. Dünya DAİŞ terörüyle nasıl baş edebileceğini bilemiyor. Güvenlik kaygıları ilk sıraya tırmanıyor.

Değerli üyeler,

Dünyada gözlemlediğimiz radikalleşme ve kesintisiz kriz ortamının gelir ve servet uçurumu ile ilişkisini de not etmemiz gerekiyor.

OECD'nin son çalışması gelir dağılımının giderek nasıl bozulduğunu gözler önüne seriyor: bugün en zengin %10'unun ortalama geliri, nüfusun en yoksul %10'unun ortalama gelirin 10 katı civarında. Bu oran 1980'lerde 7 kat, 1990'larda 8 kat, 2000'lerde ise 9 kat idi. Adaletsizlik hayatın her alanına sirayet ediyor. Halinden, gelirinden, toplumsal konumundan memnun olmayanlar hızla radikalleşiyorlar. Önümüzdeki dönemde büyümenin düşük olması yoksulluk sorununu büyütecek.

Mülteci krizi de giderek ağırlaşıyor.

Resesyon, gelir adaletsizliği, mülteci akımı, DAİŞ terörü, radikalleşme... zehirli bir kokteyl oluşturuyor.

Avrupa bu sorunları demokratik değerlere tutunarak çözmekte zorlanıyor.

Nasıl ki kriz sonrasında ekonomide başlayan düşük büyüme dönemi "yeni normal" olarak adlandırılıyorsa, benzeri bir durum siyaset için de geçerli.

Artık düşük büyüme, radikalleşme ve kesintisiz kriz durumu "yeni normal"imiz oluyor. Bu küresel duruma ülke olarak hazırlıklı olmak gerekiyor.

Değerli üyeler,

Türkiye bloklar arasındaki güç mücadelesinin ve çatışmaların tam ortasında yer alıyor. Suriye savaşının tüm ağırlığını hissediyoruz. Geçen hafta bir Rus jetinin düşürülmesinden sonra gerilimin yeni bir boyuta taşınmasından tedirginiz. Türkiye ve Rusya arasında yoğun ekonomik ve siyasi ilişkiler var. Elbette, tansiyonun diplomatik müzakere yoluyla çözülmesi beklentimizi koruyoruz.

Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki siyasi çalkantılar ve çatışmalar da ekonomimizi olumsuz etkiliyor. Türkiye'nin buradaki ülkeler ile önemli ekonomik ilişkileri var. Bu ülkelerdeki sorunlar çözüldüğünde, Türkiye'nin de geçmişte yaşanmış olan gerilimleri bir tarafa bırakarak ilişkileri düzeltmesi gerekir. Suriye ve Irak toplamda 50 milyonluk büyük bir pazar. Kuzey Afrika'ya bakınca 100 milyonluk bir pazar da orada var. Sınır illerinin ekonomisi komşu ülkelerle yapılan ticaret sayesinde dönüyor. Bu ülkelerde istikrar tesis olduğunda Türkiye ve Türk girişimcileri yeniden inşa faaliyetlerinde başrolde olabilirler. Dolayısıyla yeni hükümeti bekleyen görevlerden bir tanesi de çatışma sonrası döneme hazırlık yapmak.

Bloklar arası güç mücadelesinin bir ucunda ABD ve AB arasında ekonomik ve siyasi işbirliğini artırma çabalarını görüyoruz. Bu çerçevede Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTYO) çok güçlü bir bütünleşme arayışı. TTYO, müzakerelerine müdahil olabilmemiz durumunda, Türkiye için de önemli potansiyeller olduğuna inanıyoruz. Bloklama ve güç mücadelesinin diğer ucunda ise Rusya, Çin ve İran dikkati çekiyor. Türkiye, coğrafi olarak bu iki blok arasında yer alsa da, NATO

üyesi olması ve AB'ye tam üyelik sürecinde ilerlemekte olması nedeniyle ayrıcalıklı bir konuma sahip.

Sayın Başbakan Yardımcım ve Değerli üyeler,

Ekonomik ve jeopolitik gelişmeler baş döndürücü bir hızda. Ancak bu durum reform ajandasına odaklanmamızı engellememeli. Yeni hükümeti bir dizi alanda zorlu bir mücadele bekliyor.

Önümüzdeki dört yıllık dönemde artan küresel risklere hazırlıklı olmak için yapmamız gerekenlerin siyasi istikrar ve kalkınma başlıkları altında toplanabileceğini düşünüyorum.

İlk önceliğimiz siyasi istikrar olmalı. 1 Kasım seçimleri parlamenter istikrarı sağladı; hem de gayet kuvvetli biçimde. Şimdi bunu toplumsal istikrara, toplumsal dinginliğe dönüştürebilmemiz gerekiyor.

Son 2-3 yılda çok yıpratıcı bir süreç yaşadık. Hem demokrasimiz yıprandı hem de ekonomimiz zarar gördü. Sert tartışmalar hepimizi yordu ve toplumumuzu kutuplaştırdı. Artık bunları geride bırakmak gerekiyor. Demokrasiyi genişletirken, ekonomiyi büyütmeli ve toplumsal barış ve adaleti tesis etmeliyiz. Bunu yapabilirsek kaybettiklerimizi telafi edebiliriz.

Bunun da yolu evrensel normlara uygun yeni bir anayasayı uzlaşma içinde hazırlayabilmekten geçiyor.

Temenni ederim ki, yeni anayasada hem ekonomik gelişmemizi hem de demokratikleşmemizi ileriye taşımak için ihtiyacımız olan tüm başlıklar yer bulsun. Ancak, her başlıkta parlamentoda bir uzlaşma yakalayamasak bile, hiç değilse asgari müştereklerde yol alalım. Unutmayalım ki halkın tercihi de huzur ve istikrardan yana.

Anayasa sürecini toplumsal barışı sağlamakta çok önemli bir fırsat olarak görmeliyiz. Bu işi ciddiyle ele alacak, birbirimizi dinleyecek, farklı alternatifleri derinlemesine tartışacak, yapılacak değişiklikleri içimize sindirecek bir süreye ihtiyacımız var. Önümüzdeki dört yıllık süreyi ihtiyacımız olan "reformların hayata geçirilmesi" ve "Yeni Anayasa" olarak iki alanda optimize etmek gerekiyor. Hükümet programından anlaşılıyor ki, 64. Hükümet yeni anayasa ile birlikte başkanlık sistemini de tartışmaya açmak istiyor. Hal böyle olunca, yeni Anayasa konusuna odaklanabilmek için, öncelikle başkanlık sistemiyle ilgili tartışmanın bir noktaya varması gerekiyor. Yani kısacası tüm bu başlıkların ele alınışı, sıralaması gibi konularda Parlamento'yu iddialı bir dönem bekliyor... Sivil Toplum olarak, iş dünyası olarak tüm başlıklarda bir arada çalışmaya hazırız.

Değerli üyeler,

İkinci önceliğimiz ise büyüme ve refah artışı olmalı.

Dünya bugün ekonomideki yavaşlamanın nedenleri ile ilgili hummalı bir tartışma yapıyor. Türkiye'de de benzeri bir tartışmayı yapmamız gerektiğine inanıyorum. Eğer son yıllarda karşı karşıya olduğumuz yavaşlama konjonktürel nedenlerden kaynaklanıyorsa, büyümeyi hızlandıracak makroekonomik politikalar üzerinde düşünmemiz gerekiyor. Yok, eğer yavaşlamadan sorumlu olan yapısal sorunlar ise, bu yapısal sorunları tespit edip ortadan kaldırmak lazım.

Düşen büyüme hızına rağmen cari açığın hala yüksek seyrediyor olması, ihracat artışının duraklaması, yurtiçi tasarrufların milli gelire oranının %15'in altına inmesi, sanayinin GSYH içindeki payının giderek küçülmesi, düşen hammadde fiyatlarına rağmen enflasyonun %7'nin altına inmemesi, işsizlik oranının %9-10 bandında seyretmesi, yüksek gelir adaletsizliği ve borçluluktaki yükselme, benim ilk anda aklıma gelen sorunlar.

Bu göstergeler Türkiye’de yapısal reform ihtiyacına işaret ediyor. Nitekim yapısal reformlar hükümet programında da önemli bir yer tutuyor. Yönetim Kurulu başkanımız Cansen Hanım’ın hükümet programını kapsamlı bir biçimde değerlendireceğini biliyorum. Hükümet programında bu sorunların ne ölçüde karşılık bulduğu değerlendirmesini Cansen Hanım’dan dinleyeceğiz.

Umuyorum ki, seçimsiz geçecek bu dört yıl, yapısal reformların hayata geçeceği bir dönem olur.

Sözlerimi sona erdirirken, değişimi doğru okur ve kendimizi hazırlarsak tehditleri fırsata çevirmenin mümkün olduğunu vurgulamak istiyorum. Küresel koşullar itibariyle çetin bir dönemde olmamıza rağmen, beraberlik ruhunu yeniden tesis edersek 2019’a kadar geçecek sürede kalkınma ve demokratikleşme yolunda çok ciddi mesafe alacağımıza canı yürekten inanıyorum. Bu duygu ve düşüncelerle hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyor, beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.